

Grien - *H. Baldung Grien*

grif - tiež *grifon, gryf, grejf*

-z indoevrop. gryph - „uchopiť“; gréc. gryps, lat. gryphus; *perzský* bôžik zmiešaných zvieracích rysov, napr. lev, vták, býk; *iránske umenie*; pozri *hyppogrif, drak, monštrá; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

1.bájne zviera tvorené z tiel rôznych živočíchov, zlúčením ich rysov symbolizuje ich vlastnosti: lev - sila, ostražitosť; orol - vzlet, rýchlosť, bystrosť; iné cicavce - sluch; žije v zlatom hniezde a za raného zore vzlieta v ústrety slnku, ktorého lúče nesie svojimi krídlami; v Indii sa významom dotýkal slnečnej symboliky (zlato - slnko) > v orientálnom staroveku vták zvestujúci *šťastie* (> v kresťanskej symbolike gryf - zvestovanie, Kristus); v antike považovaný za reálneho tvora žijúceho v *Skýtii* alebo Indii (v *skýtskom umení* častým motívom bronzových plastík), a predstavoval vznešenosť a silu, ochranu pokladov > atribút *Apolóna, Dionýza, Artemis, Nemesis* (jej *koleso odplaty* roztáčali gryfovia na znamenie neodvratnosti *osudu, trestu a pomsty*); gryf zobrazovaný vo výjavoch strážcu pokladov; v zápasoch s divou zverou (pozri *daniel*) symbolizoval víťazstvo dňa nad nocou, svetla nad tmou; gryf sa stal ozdobným motívom *akrotérionov* a *hlavíc*; v kresťanstve okrem symbolu vzkriesenia a symbolu Krista vo víťaznom zápase s *baziliškom* aj symbolom dvojitej podstaty prírody: hmotnej a duchovnej; v kresťanskom moralistickom prehodnotení sa stáva podobou *diabla*; ako dekoratívny prvok užívaný ešte v *renesancii, baroku, klasicizme, empíre*; najčastejšie zobrazovaný ako vták s okrídleným levím telom; delí sa do niekoľkých druhov:

-vtáčí gryf: orlia hlava s ohnivými očami

-leví gryf: levia hlava a predné laby, *pazúry* vtáka namiesto zadných nôh

-hadí gryf: hadia hlava, predné levie laby, zadné vtáacie pazúry

v *egyptskej* mytológii *démon* ochrany a *pomsty* s telom leva, okom človeka, zobákom sokola, krídlami supy, rohmi *barana*, plutvami namiesto uší a *hadom* namiesto chvosta, s hlavou zdobenou *pštrosími perami*; grécky gryf: lev s hlavou orla a krídlami; v *stredoveku* interpretovaný ako vták (vták *Noh*); pozri *grif; monštrá*

2.renesančná plastika bánej ryby s hornou čeľusťou vytočenou hore

3.heraldická figura

www: gryf (anglicky griffin nebo gryphon) je bájný tvor, ktorého mytologický pôvod siaha prinajmenšom do 7.st.pr.Kr.; často je zobrazovaný s trupom, zadnými nohami a chvostom leva a s hlavou, krkom, krídlami a orla; pôvodne bol ochrancom zlatých pokladov a baní v oblasti Strednej Ázie; pôvodne staroveké skýtske božstvo bolo potom prevzaté stredovekou mytológiou a heraldikou; podľa americkej etnologickej a folkloristky Adrienne Mayorovej je dokonca možné, že na vzniku skaziek o tomto legendárnom tvorovi majú podiel fosílie rohatých dinosaurov rodu *Protoceratops* z mongolské púšte Gobi; pozri *Noh*

-podľa stredovekých *bestiárov* sa gryfovia nazývajú štvornohými vtákmi; žijú ďaleko na severe v horách *Hyperborey*; majú telo okrídleného leva a hlavu orla; sú extrémne nepriateľskí ku koňom; keďvidia človeka, roztrhajú ho

<http://de.wikipedia.org/wiki/Bildwirkerei>

<http://www.lessing-photo.com/disping.asp?i=33020270+&cr=672&cl=1>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3019251676/in/photostream/>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3015029439/in/photostream/lightbox/>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8966609801/in/photostream/>

<http://bestiary.ca/manuscripts/manugallery1085.htm>

<http://lj.rossia.org/users/marinini/357211.html?thread=4432219>

Grif (hlavica stĺpu, 1150-1200)

Lev a grifovia (Beatus Girona, 2.pol. 10.st.)

Grifon (mozaika Katedrály v Bitonto, Taliansko, 12.-13.st.)

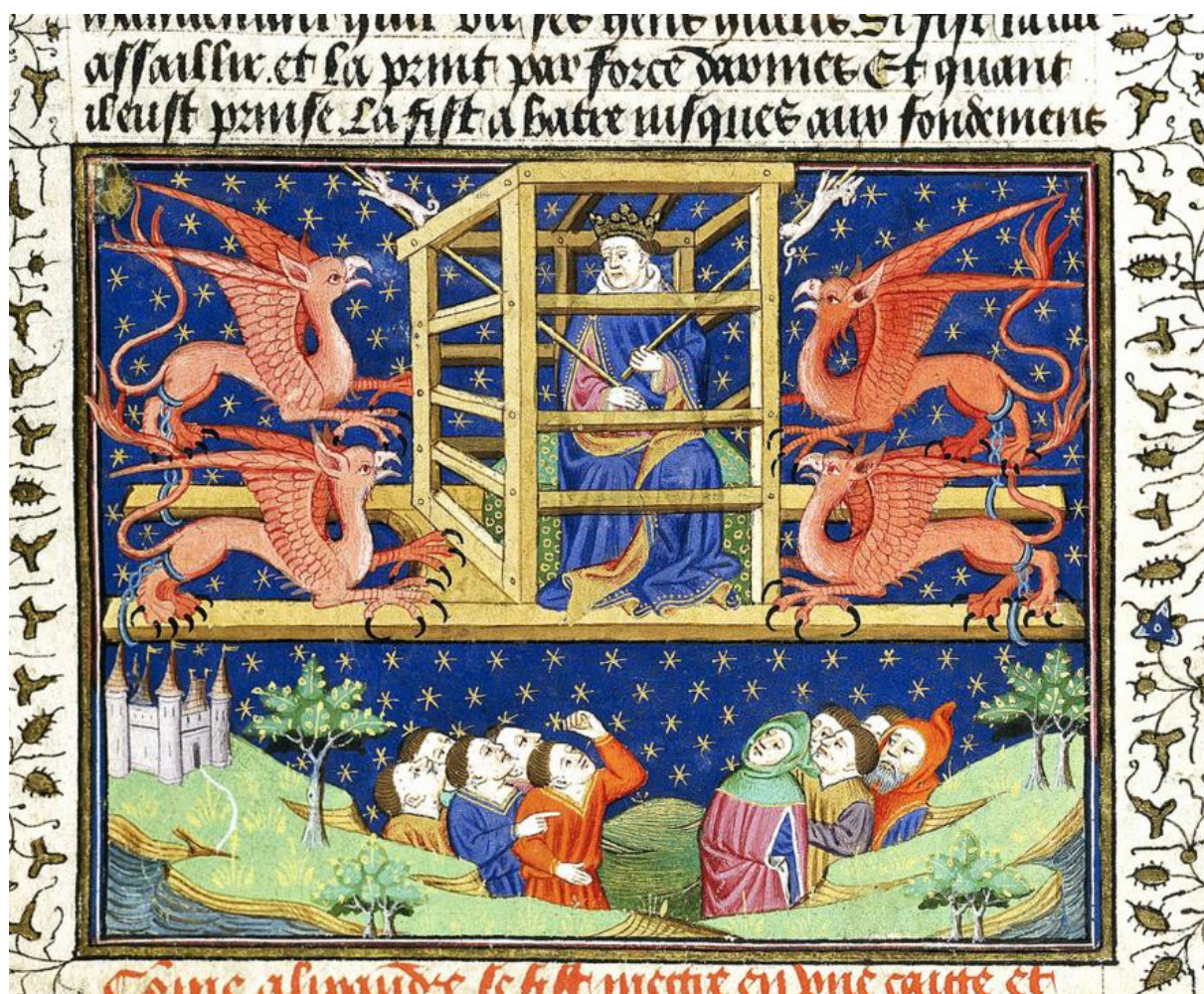
Grif trhajúci koňa (iluminácia zo stredovekého bestiára)

Grif s ulovenou ovcou (iluminácia zo stredovekého bestiára)

Vzostup Alexandra Macedónskeho do neba (mramor, pevnosť Karababa, Grécko, 12.st.)

Kráľ Alexander nesený grifmi do neba (iluminovaný rukopis Royal 15 E.VI, f.20v, 1444-1445)

Alexandrovi vojaci bojujú proti grifom (iluminácia z rukopisu MS. Bodl. 264 fol. 81v, 1338-1344)

Majster amsterdamského kabinetu: Erb (1480)

M. Schongauer: Grif (rytina, 1470-1482)

Monogrammista IS: - (rytina, 1517-1537)

Podľa W. Hollara: Grif (rytina z *Animalium, ferarum et bestiarum*, 1663)

G. Doré: Ruggiero zachraňuje Angeliku (19.st.)

Griffier Jan - (†1718); maliar *holandského zlatého veku*; pôsobil v Anglicku, kde bol prijatý do londýnskej spoločnosti maliarov pracujúcich s moridlami; vytvoril obrazy Porýnskej krajiny, ako aj anglického vidieku; v Anglicku pracoval pre holandského maliara Jana Looten (1681); jeho dielo odráža výcvik u Roghmana; ako grafik urobil rad dosiek vtákov pre *F. Barlowa*

http://en.wikipedia.org/wiki/Jan_Griffier

Jan Griffier (tlač) podľa F. Barlowa: Opice s obojkom a reťazou a mačkou na balkóne ; v pozadí veвериčka na pilieri, vták na strome a kopce v diaľke (17.st.)

Jan Griffier (tlač): Opica a mačka sa bijú pri krbe (1680-1717)

J. Griffier podľa H. Terbrugghena: Chlapec hrajúci na husle (1685)

J. Griffier: Zimná scéna s korčuliarmi (17.-18.st.)

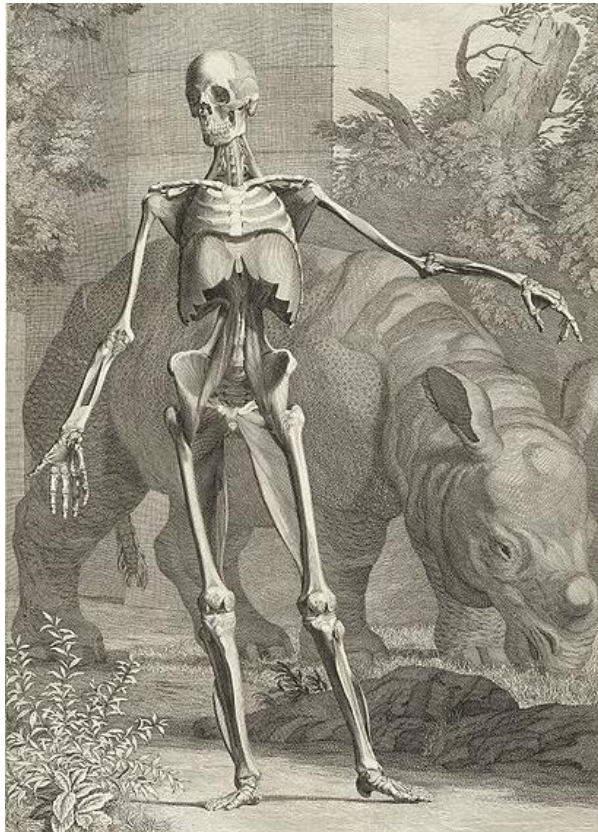
J. Griffier: Zimné radovánky (detail, 17.-18.st.)

Griffitova bieloba - litopon/zinkolit

grifon - grif

Grignion st. Charles - (†1810); britský rytec a kresliar a plodný ilustrátor; mal syna Charlesa Grigniona ml., ktorý sa stal historickým a portrétnym maliarom

http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Grignion_the_Elder

Ch. Grignion st. podľa J. Wandelaara: Nosorožec Clara a ľudská kostra (rytina pre spis *Tabulae sceleti et musculorum corporis humani* od Albinusa, Bernharda Siegrieda, 1749)

Ch. Grignon (rytec) podľa F. Haymana: Ilustrácia k Miltonovmu Stratenému raju (1749)

Grigoriev Boris Dmitrijevič - (†1939); ruský maliar a grafik; po impresionistickom období nejaký čas žil v Paríži, kde ho silne ovplyvnil *P. Cézanne*; po návrate do Petrohradu 1913 bol v blízkosti mnohých umelcov a spisovateľov tej doby (Sergej Sudejkin, Vladimir Chlebnikov, Anna Achmatovová, ktorých portréty často maľoval; jeho záujem sa sústreďoval na vidiek, roľnícky a vidiecky život; od 1916-1918 vytvoril sériu obrazov a grafik „Rusko“, zachytávajúcu chudobu aj silu ruského nevoľníctva a dedinského života; od r. 1919 Grigorjev cestoval a žil v zahraničí v mnohých krajinách, vrátane Fínska, Nemecka, Francúzska, USA, Strednej a Južnej Ameriky

http://en.wikipedia.org/wiki/Boris_Grigoriev

B. Grigoriev: Portrét Mejercholda (1916)

B. Grigoriev: Ulica blondínok (1918)

B. Grigoriev: Portrét Feodora Šaljapina (1918)

B. Grigoriev: Dievča s kanvicou na mlieko (1917)

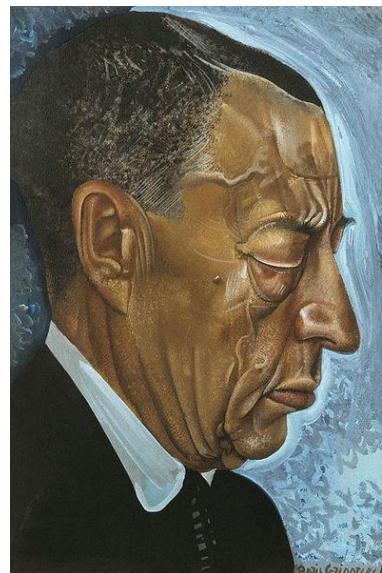
B. Grigoriev: Slničnica (1917-1919)

B. Grigoriev: Dedina (1918)

B. Grigoriev: Bretónski gajdoši (1924)

B. Grigoriev: Autoportrét (1916)

B. Grigoriev: Portrét Anny Grilikhes (1917)

B. Grigoriev: Portrét Sergeja Rachmaninova

B. Grigoriev: Ľudia zeme (1917-1918)

grilli - bizarná hračka *manieristického* umenia, ktorá odrážala dobový záujem (pozri *rudolfínske zbierky*) o zvláštnosti v prírode, vede a praxi; definícia grilli prehodnocovaná súčasnou teóriou výtvarného umenia (Arcimboldove obrazy ročných období a živlov, dnes hodnotené ako špecifické *alegórie* s dobovým filozofickým, spoločenským a aktuálnym posolstvom)

grim - v preklade zo starej nórdčiny – „ponurý“; mýtické stvorenie, *duch*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Grim>

grim kostola/kostolný grim - Kirk Grim, Kyrkogrim (švédsky), alebo Kirkonväki (fínsky); je postava z anglického a škandinávského *folklóru*, strážny *duch*, ktorý dohliada na blahobyť jeho konkrétneho *kostola*; anglický grim kostola dbá na to, aby zvony hlasno zvonili; zjavuje sa ako čierny *pes*, ale aj iné čierne zvieratá, ako sú barany, kone, kohúty či krkavce), alebo ako malí, znetvorení ľudia tmavej pleti; švédsky Kyrkogrim je *duch* zvierat a zabitého prvotnými kresťanmi pri budovaní nového kostola; v niektorých častiach Európy, vrátane Británie a Škandinávie, sa verilo, že prvý muž pochovaný v novom cintoríne musel ho chrániť ho proti diablu; ak makla byť ľudská duša zbavená tejto povinnosti, strážnym duchom kostola sa zaživa pochovaný úplne čierny pes na severnej strane cintorína; škandinávsky a severský Kyrkogrim alebo Kirkonväki sa mohol tiež zjaviť ako *duch* so svetlou pleťou, čo boli duchovia ľudí, ktorí žili v blízkosti kostola a teraz ho strážili; William Henderson, vo svojom *Folklóre severných krajín* (1878) vznik mýtu pripisuje obeti baránka, ktorý v ranokresťanských časoch vo Švédsku pochovávali pod oltár (pozri *Agnus Dei*); v Dánsku za rovnakým účelom obetovali sviňu

https://en.wikipedia.org/wiki/Church_Grim

Grimaldi Giovanni Francesco - (†1680);

<http://www.gonnelli.it/it/asta-0012/disegni-e-stampe-secc-xixxx-acquafortisti-e-.asp?pag=26>

G. F. Grimaldi: Dvaja jazdci na ceste k hradu (17.st.)

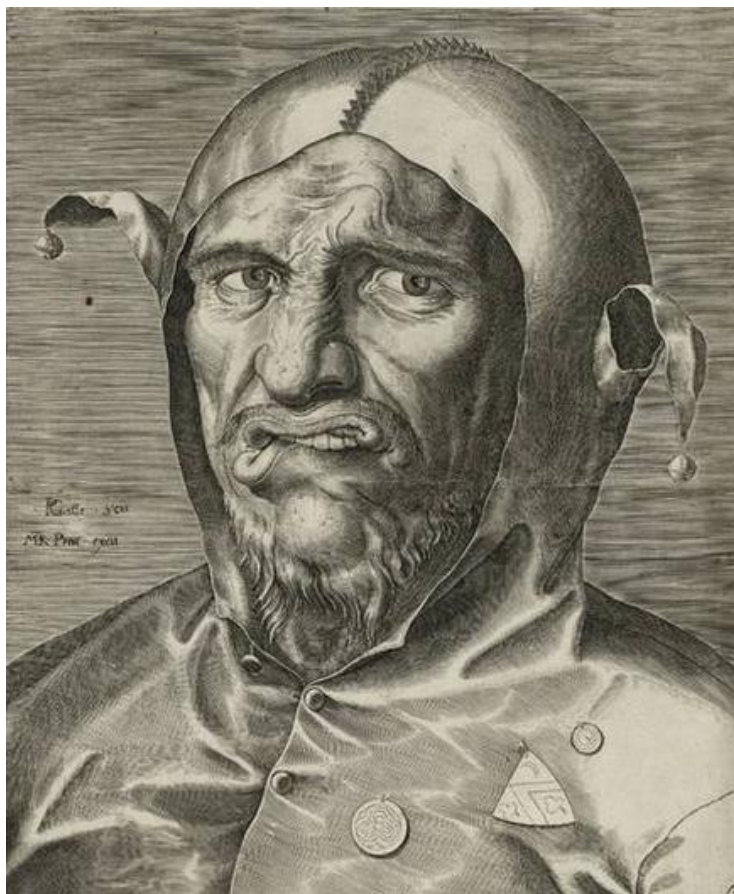
grimasa - hovorové označenie mimického výrazu podmieneného emocionálnym stavom a sprostredkovaného mimickým svalstvom; jeden zo základných mimoverbálnych; vyjadruje kvalitu a intenzitu prežívanej emócie; pozri *Bes*; *mimika*, *tronie*

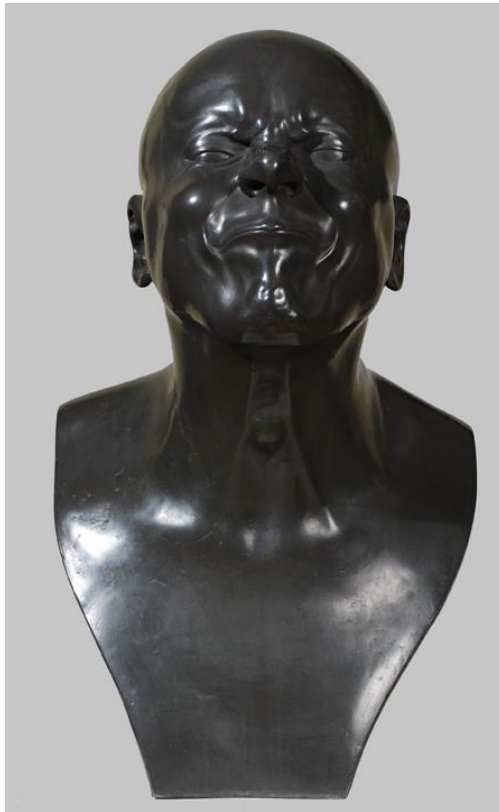
Chrlič na katedrále v Škótsku
Anonymný flámsky majster (16.st.)

A. Brouwer: Mladík robí grimasu (1632-1635)

P. Galle podľa M. Peetersa: - (medirytina, 16.st.)

F. X. Messerschmidt: Charakterová hlava 49 (kov, cín, legované, 1770-1773)

F. X. Messerschmidt: Charakterová hlava 20 (kov, olovo, legované)

L.-L. Boilly: Grimasy (litografia s cyklu Grimasy, 1823)

Grimaldini breviarum - Breviarum Grimaldini

Gris Juan/chuan - (†1927); vlastným menom José Victoriano (Carmelo, Carlos) Gonzáles-Pérez ; známy ako Juan Gris; španielsky maliar a sochár, ktorý väčšinu života žil a pracoval vo Francúzsku; patrí medzi najvýznamnejších predstaviteľov *kubizmu*; vytvoril svojský kubistický štýl, ktorým prekonal diela *P. Picassa* a *G. Braqua*; priatelil sa s *A. Modiglianim*, *H. Matisom*, *G. Braqueom*, *F. Légerom*; spočiatku maľoval v štýle analytického kubizmu, ale čoskoro začal pracovať v štýle syntetického kubizmu s rozsiahlym použitím *koláže* a *papier collé*; na rozdiel od *monochromatických* prác Picassa a Braqua, jeho diela používali *harmonické, jasné farby* v odvážnych kombináciách v štýle Matissa; Gris vstavoval so *Skupinou z Puteaux*; jeho zmyslel pre prehľadnosť a poriadok ovplyvnili *Amedea Ozeanta* a *Charles Edouarda Jeannereta*; od 1924 navrhoval kolekcie kostýmov pre *Ďagileva*; pozri *bateau-lavoir*

http://it.wikipedia.org/wiki/Juan_Gris

<https://www.pinterest.com/nadiamansour13/juan-gris/>

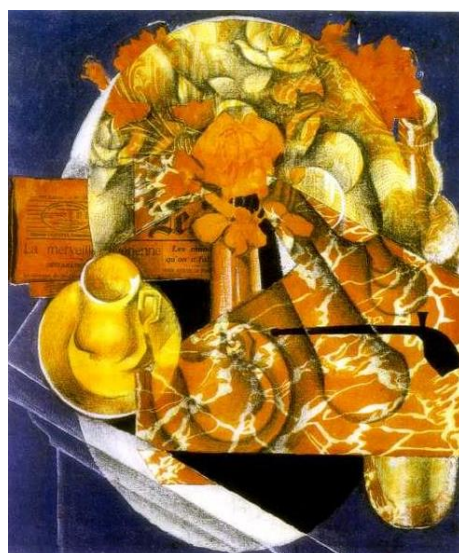
J. Gris: Zátiešie s gitarou

J. Gris: Giatra a misa s ovocím na stole

J. Gris: Portrét Pabla Picassa (1912)

J. Gris: Ruže. Kvetý (1914)

grisaille/grizai - franc. gris – „sivý“; termín pre maľovanie úplne vykonané v čiernobielej farbe alebo blízkej čiernobielej farbe, zvyčajne v odtieňoch sivej; používa sa najmä vo veľkých ozdobných programoch ako imitácia sochárstva; mnoho grisailles má v skutočnosti o niečo širší farebný rozsah; pre maľby v hnedej sa niekedy používa konkrétnejší termín *brunaille* a maľby v zelenej sa niekedy nazývajú *verdaille*; príčinou vzniku grisaille bola jednak podmaľba pre olejomaľbu alebo príprava pre *vitráž* alebo príprava pre prácu rytcov; plná farebnosť predmetu kládla na umelcov oveľa viac požiadaviek, a preto si grisaille vyberali ako rýchlejší a lacnejší spôsob

-kresba alebo maľba prevedená iba niekoľkými odtieňmi sivej farby, ktorou dosiahnutá *modelácia*; grisaille bol pôvodne v Holandsku používaný spôsob iluzívneho zobrazenia plastických rámov obrazov a sôch, ktorý sa rozšíril do Európy; v *architektúre* vytvárali iluzívne obrazy plastických útvarov alebo *štukatúry* na stropoch a stenách (*klasicizujúce* obdobia kladúce dôraz na sochárske a obrysové hodnoty); v *grafike reprodukčnej* používané na prepis obrazov do *grafiky* (obrazy určené na prenos do rytiny vyhotovované podľa *grisaillových* predlôh); grisaille ustupuje v obdobiach, ktoré dávali do popredia maliarsky *kolorizmus*, vtedy nadobúdala význam *temnosvit*; pozri *barok*; *verdaccio*, *camaieu*, *podmaľba*; *iluzívna architektúra*, *iluzionizmus*, *maľba nástenná*

Baleka v súvislosti s heslom gotické umenie: popri farebnej *iluminácii* sa vo Francúzsku od pol. 14.st. presadila tiež grisaille (knižná maľba s odtieňom jednej - sivej) farby; za objaviteľa grisaille je považovaný iluminátor Jean Pucelle (druhý zväzok Bellevillského breviára)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Grisaille>

<http://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2015/collection-grandchamp-des-raux-pf1539/lot.9.html>

Giotto: Nevera (grisaille, kaplnka Scrovegni, 1305-1306)

J. van Eyck: Postava Panny Márie zo Zvestovania (grisaille, 1439)

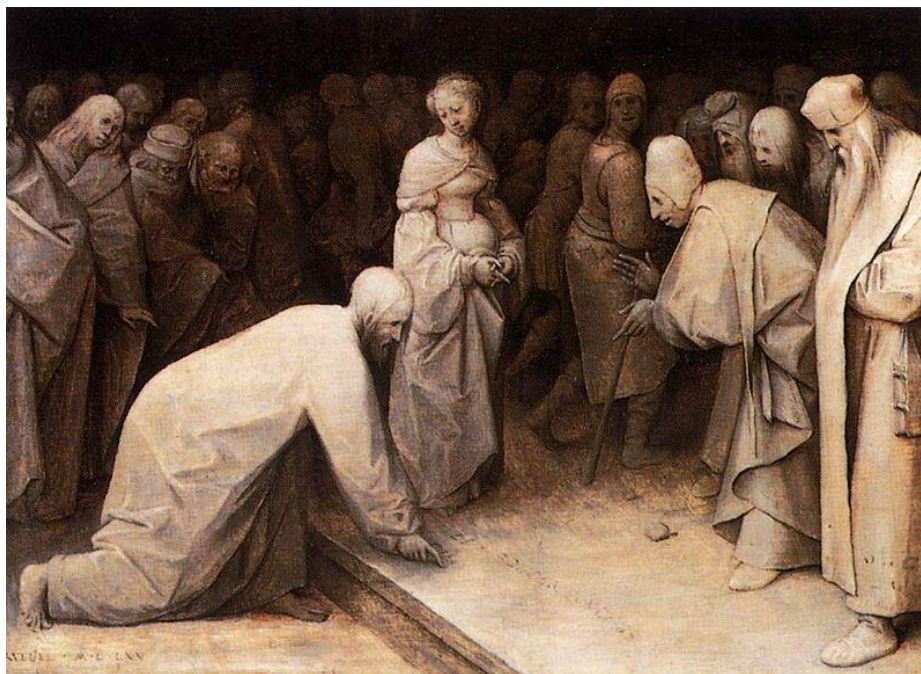

J. van Eyck a H. van Eyck: Ján Krstiteľ (brunaille, Gentský oltár, ľavé krídlo zatvorenej časti polyptychu, 1432)

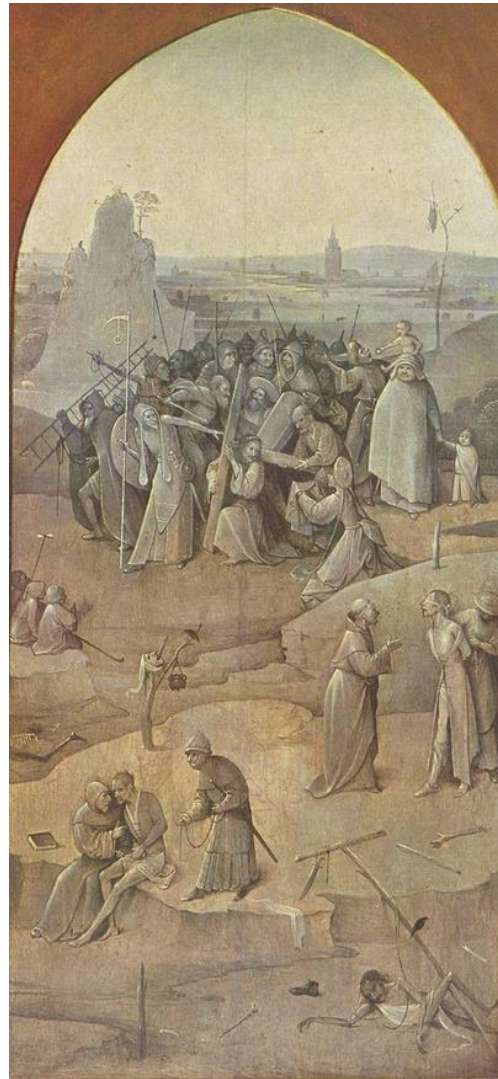
J. van Eyck a H. van Eyck: Ján Evanjelista (brunaille, Gentský oltár, pravé krídlo zatvorenej časti polyptychu, 1432)

J. Pucelle: Zajatie (grisaille, iluminácia z Hodiniek Jeanna d'Evreux , 1324-1328)

P. Bruegel st.: Kristus a žena pristihnutej pri cudzoložstve (grisaille, 1565)

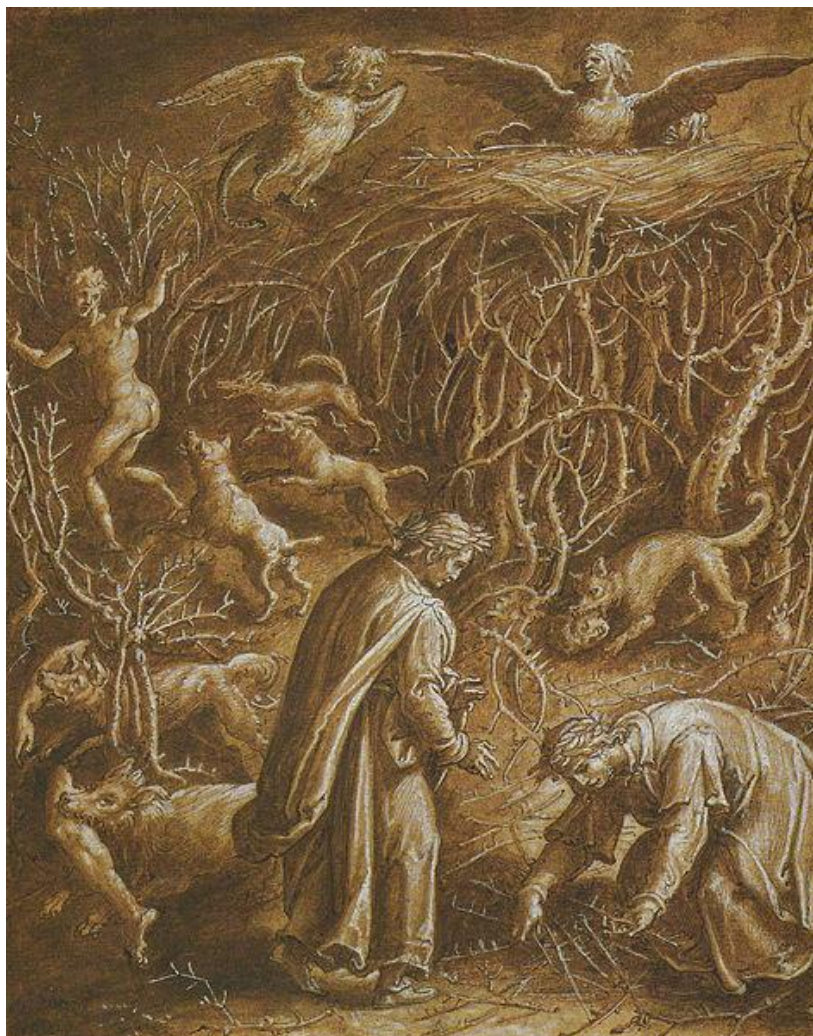

M. Grünewald: Sv. Laurentius (grisaille, Hellerov oltár, 1507-1509)

H. Bosch: Pokušenie sv. Antona (grisaille, 1495-1515)

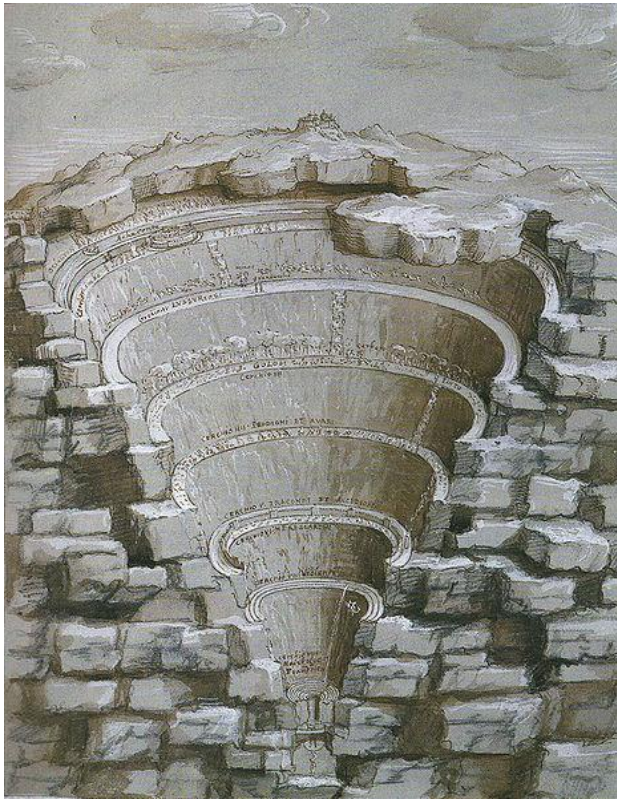
P. van Coecke Aelst: Zvestovanie Panny Márie (grisaille, zadné strany krídiel triptychu Ukrižovanie, 16.st.)

J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

P. van Coecke Aelst: Konverzia sv. Pavla (grisaille, vonkajšie krídla triptychu Život Krista, 16.s.)

Stradanus: Schéma Danteho pekla (grisaille, Božská komédia, 16.st.)

A. del Sarto: Krst ľudu (grisaille, freska v Chiostro dello Scalzo, Florencia, 1511-26)

Majster z Frankfurtu nad Mohanom: sv. Odila a sv. Cecília (grisaille, 1503-1506)

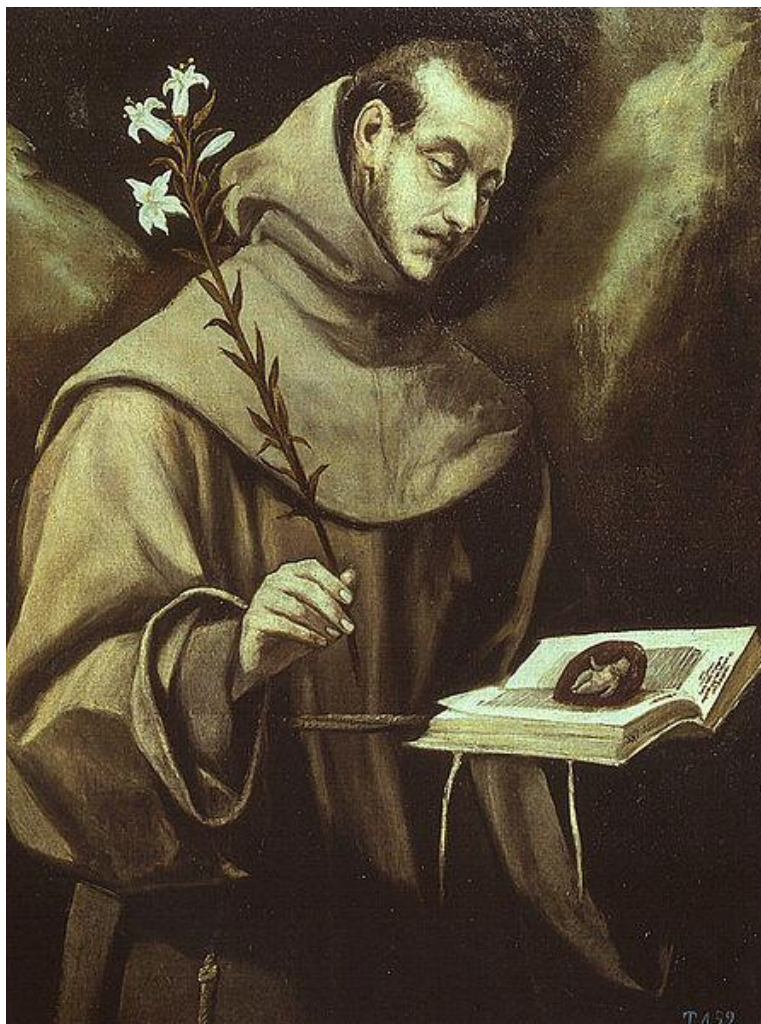
P. Veronese: Pokušenie sv. Antota (grisaille, 1552)

H. Rottenhammer: Klaňanie pastierov (grisaille, 16.st.)

G. Romano: Judita a jej slúžka s hlavou Holofernesa (grisaille, 16.st.)

El Greco: Anton Paduánsky (grisaille, 1580)

A. P. van de Venne: Elegantná dáma v sprievode žobráka (grisaille, 1630)

A. P. van de Venne: Gavalier pred toaletným stolíkom (grisaille, 1631)

A. P. van de Venne: Ešte topánky! Ty hlupák! (grisaille, 1610-1625)

A. P. van de Venne: Haagský slepý muž hrá na flautu a roľnícka žena hrá na nineru (grisaille, 17.st.)

A. P. van de Venne: Výstraha (grisaille, 1632)

F. Francken (II): Ukrižovanie s výjavmi z umučenia apoštolov (grisaille, 17.st.)

F. Francken II: Korunovanie Krista (grisaille, 17.st.)

F. Francken II: Príbeh mánotratného syna (grisaille, 17.st.)

A. Van Dyck: Frans Francken II (grisaille, 1627-1641)

A. Sallaert: Sv. Lambert stúpa po svojich vrahoch, obklopený štyrmi cirkevnými otcami (grisaille, 17.st.)

N. Lancret: Alegória hudby (grisaille, 18.st.)

F. Sigríst (I): Nesenie kríža (grisaille, 1803)

Griselda - pozri *Valter a Griselda*

Gróa - v starej nórčine – „Rastúca“; v severskej mytológii Volva praktikujúca mágiu *seithr*, manželka Aurvandila, sprievodcu boha *Thora*; Gróa vystupuje v knihe *Skáldskaparmál* obsiahnutej v *Próze Edda* v súvislosti s Thorovou bitkou s obrom *Hrungnirom*; Hrungnir hodil po Thorovi kladivo *Mjollnir* a Gróa je požiadaná, aby pomohla zázračne odstrániť črepy, ktoré uviazli v Thorovej hlave; bohužiaľ, zatiaľ čo sa Gróa venovala svojej práci, Thor ju rozptyľoval tým, že jej podával správu o mieste pobytu jej manžela, ktorý mu predtým prebrodiť riekú *Élivágar*, ale teraz už je doma; Gróa stratila kúzlo a kúsky črepov zostali natrvalo vložené do Thorovej hlavy; Volva Gróha nestratila nič zo svojej moci ani po svojej smrti; v básni *Grógaldur* ju povolal zo záhrobia jej syn *Svipdagr*, keď mal splniť úlohu, ktorou ho poverila jeho krutá nevlastná matka; Gróa mu v splnení úlohy pomáhala; pozri *ľudia severskej mytológie a legendy*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Gr%C3%B3a>

W. G. Collingwood: Gróa zaklína (ilustrácia, 1908)

J. Bauer: Vzbud' sa, Gróa, vzbud' sa matka (ilustrácia, 1911)

Gros Antoine-Jean - (†1835); francúzsky historický a *neoklasicistický* maliar

http://en.wikipedia.org/wiki/Antoine-Jean_Gros

A.-J. Gros: Napoleon Bonaparte na Pont d'Arcole

A.-J. Gros: Napoleon pri pyramídach (1810)

A.-J. Gros: Napoleon na návšteve chorých na mor v Jaffe (1804)

A.-J. Gros: Napoleon prijíma kapituláciu Madride, 4.12.1808 (1810)

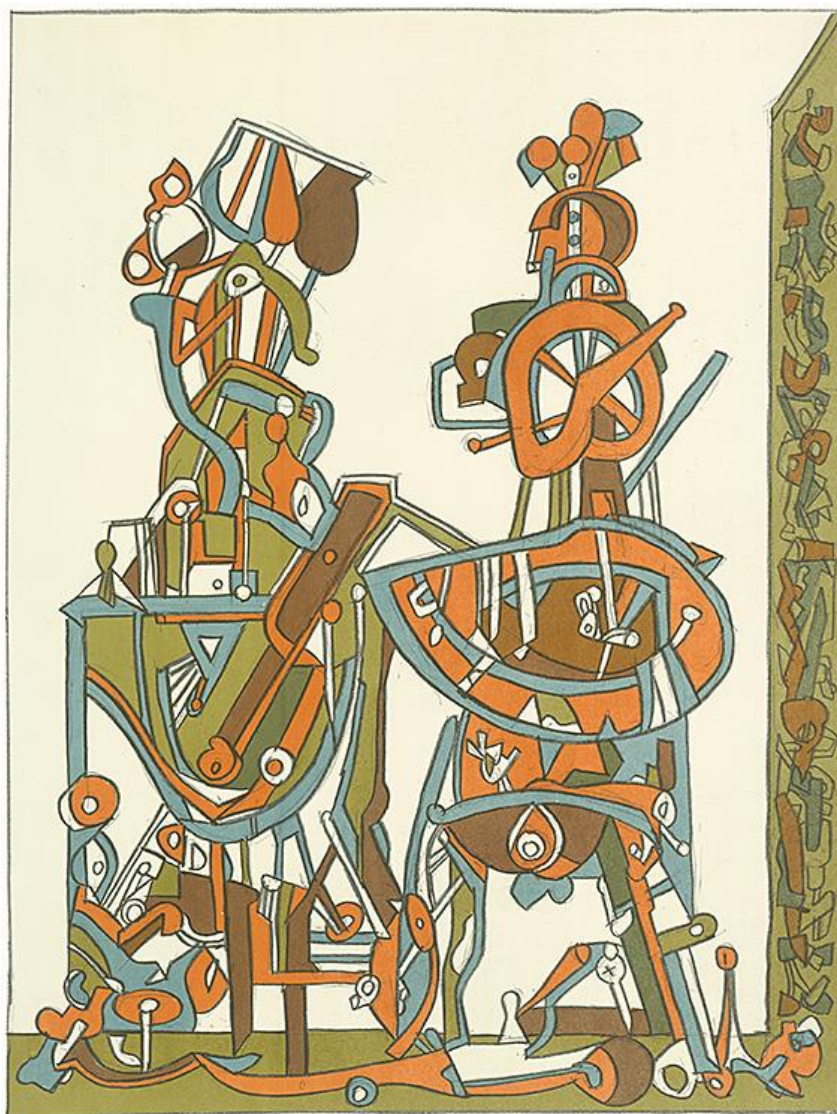
A.-J. Gros: Bitka Napoleona pri Jílovom (1807)

A.-J. Gros: Bitka Napoleona pri d'Aboukir, 25.júla 1799 (1806)

Gross František - (†1985); český maliar, grafik, kresliar

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.G_11159

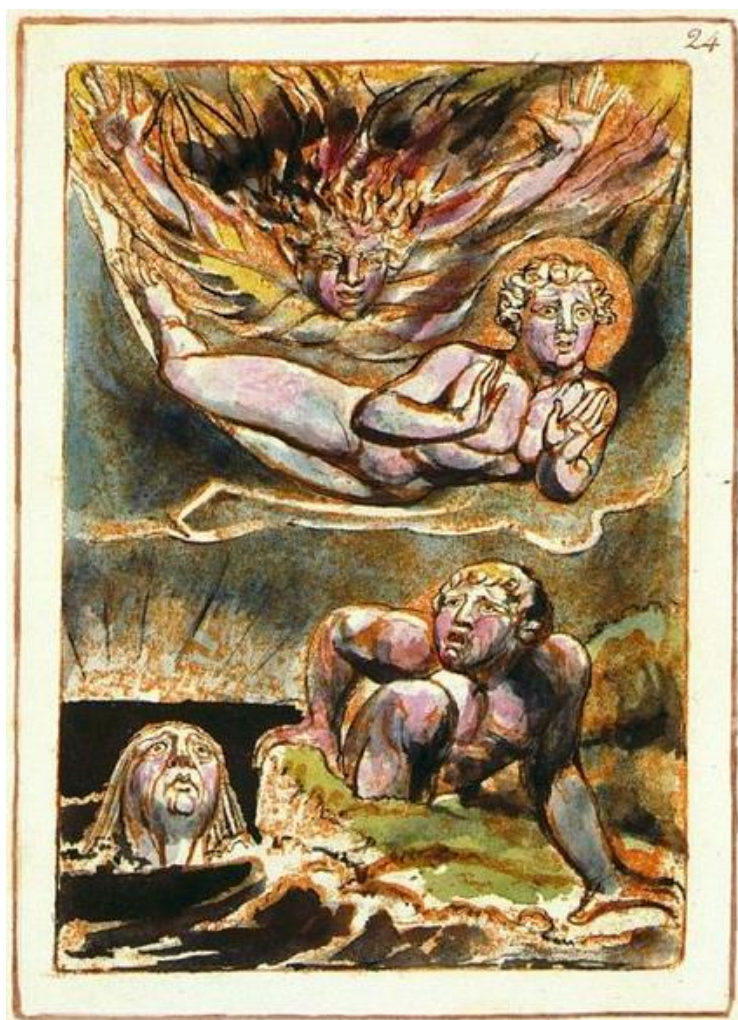
F. Gross: Bojovníci (litografia, 1980)

Gross st. Pavol - (†1688); slovenský sochár pôsobiaci na Spiši; pozri *slovenský rezbár, rezbári*

P. Gros st. (pôvodné určenie Slovenský rezbár z 3. tretiny 17.storočia): Posledná večera (60.roky 17.st.)

Grodna - v osobnej mytológii W. Blakea (pozri *Kniha Urizen*) je tretím synom *Urizena*

W. Blake: Zrodenie štyroch synov Urizena (kópia ilustrácie z Knihy Urizen, 1818)

Grossmann Igor - pozri *fotografia slovenská*

http://www.webumenia.sk/web/guest/detail/-/detail/id/SVK:SNG.UP-DK_3528/Igor%20Grossmann

<http://www.webumenia.sk/web/guest/search/-/simpleSearch//query=au%3A%22Igor+Grossmann%22>

I. Grossmann: Stará žena vo vlniaku. Liptovské Sliache
I. Grossmann: Veselé fašiangy. Liptovské Sliache

I. Grossmann: Predurčenie. Stará žena z Rajca
I. Grossmann: Babský rozhovor
I. Grossmann: Zvážanie dreva

I. Grossmann: Nostalgia
I. Grossmann: Cestou z poľa

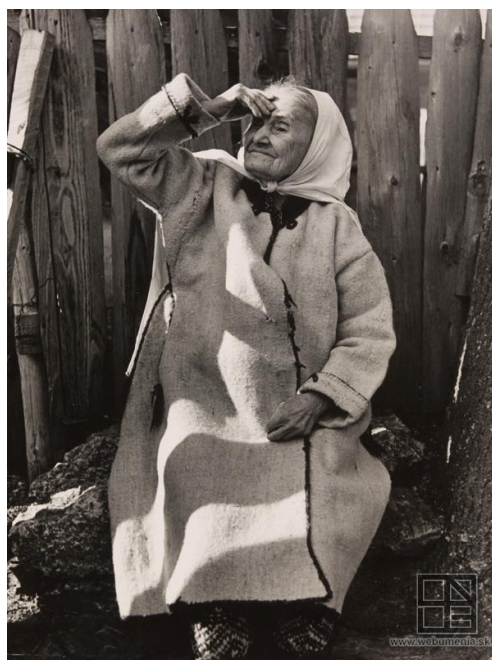
I. Grossmann: Metamorfózy skla - Kaligram

I. Grossmann: Metamorfózy

I. Grossmann: Na blšom trhu 1.

I. Grossmann: Podvečer

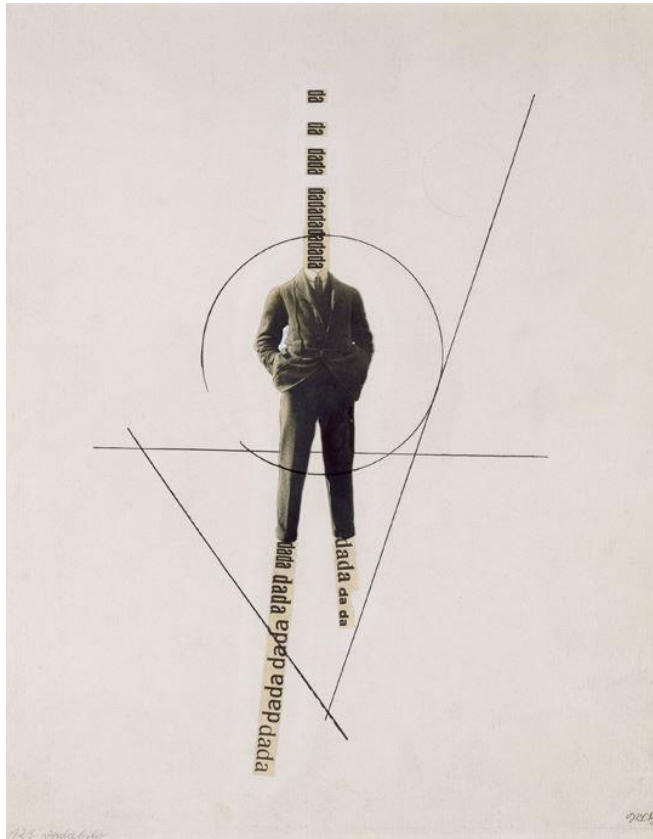

I. Grosmann: Ždiar

grosuár - odroda *granátu*; kremičitan vápenato-hlinitý; červenavý; pozri *hesonit*; *drahokamy* a *polodrahokamy*
Grosz George - (*1959); nemecký maliar, scénograf a grafik; známy predovšetkým svojimi divokými *karikatúrami* berlínskeho života 20.rokov 20.st.; významný člen berlínskeho *dadaizmu* a *novej vecnosti* predtým ako emigroval pred *nacizmom* do *USA*; jeho obrazy boli v Nemecku zaradené medzi „*úpadkové umenie*“ (pozri „*entartete Kunst*“); pozri *krucifix*; *nemeckí maliari*, *nemeckí grafici*, *nemeckí scénografi*

http://it.wikipedia.org/wiki/George_Grosz

G. Grosz: Dada obraz (1919)

groš - väčšia *minca* z 13.st., rozšírená v celej Európe (napr. pražský groš z 1300, za vlády Václava II.); pozri *peníz*

grotesk - druh *antikvy/latinského písma* z 30.rokov 20.st.; bez *serifov* a *tieňovania*, so silným *duktom*

groteska, groteskný - z tal. *grotte* – „pivnica, jaskyňa“, *grotesco* – „divý, fantastický“;

1. maliarsky ornament *rímskej antikvy* (pozri *pompejské nástenné maliarstvo*), niekedy spájaný so *štukovou* výzdobou ornament s jemnými úponkami a fantastickými ľudskými a zvieracími postavami termín vznikol v *renesancii* okolo 1500 počas objavenia *grott* (výzdoba podzemných častí *rímskeho domu*, napr. Domus aurea cisára Neróna, objavená vo vykopávkach už okolo 1500); ornament prijatý talianskou renesanciou (pozri *cinquecento*; Pinturicchio, L. Signorelli) a rozvinutý Raffaelom a jeho žiakmi; postupne nielen nástenný ale aj textilný ornament (*bordúry gobelínov*); groteska dôležitá ešte v *baroku*, ale zač. 18.st. klesal jej význam; znova oživený záujem v *romantizme* (*historizmus, novogotika* > záujem o gotický stredovek; E. A. Poe, J. Ruskin, G. Santayana); groteska sa líši od *mauresky* a najmä *arabesky*, s ktorými často zamieňaná

2. výzdoba renesančnej a rano barokovej architektúry často dopĺňaná *štukom*; rastlinné a architektonické motívy, *trofeje*, ľudské a zvieracie postavy, *vázy*, *hudobné nástroje* neskoršie splýva s *arabeskou*; pre svoju fantastickosť a poriadok chápaný ako *antitéza* reality a jej prostej napodobeniny; pozri *bordúra*

3.komediálne ladený film, najmä z nemej éry filmu; pozri *komédia*

4.komicky ladené *dielo*, situácia; vyznievajúce fantasticky, divo; pozri komický, groteska; porovnaj pitoreskný pozri *droleria*; *Mária Platytera* (Heinz-Mohr); *chrlič*, *hunky punk*

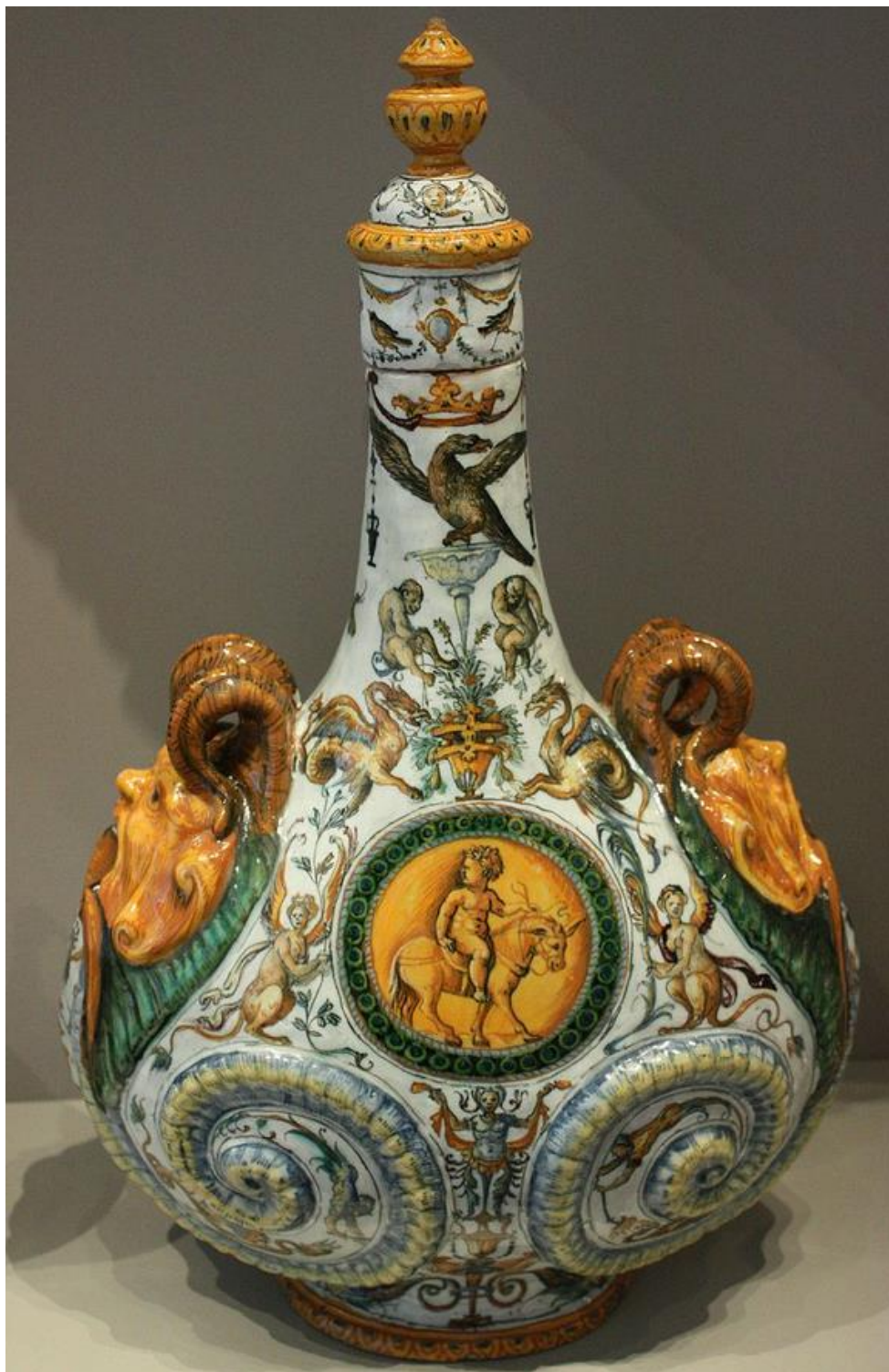
<https://en.wikipedia.org/wiki/Grotesque>

Leonardo da Vinci: Groteskná hlava (1502)

Majster amsterdamského kabinetu: Heraldický štít s poľnohospodármi (deti (kresba z cyklu z knihy Hausbuch von Schloss Wolfegg, 1480)

Dielňa O. Fontanu: Majoliková pútnická fľaša s grotesknou výzdobou (Urbino 1560 - 1570)

H. Aldegrever: Groteskný ornament s maskami a dvoma tritónmi a putti (1549)

A. Veneziano: Groteskná obluda. Monštrum alebo drak chytá muchu (1515-1530)

Q. Massys: Groteskné stará žena (1513)

J. Callot: Groteskný huslista (1616)

J. Callot: Trpaslík panského domu (1635)

J. de Ribera: Malá groteskná hlava (lept, 1622)

P. Della Vecchia: Alegória zraku (17.st.)

P. Della Vecchia: Alegória hmatu (17.st.)

P. Della Vecchia: Alegória sluchu (17.st.)

J. Lepautre: Motív s girlandami a grotesknou maskou (medirytina, 1751)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 16.storočia): Dekoratívno-figurálna časť konzoly II. (pendant, súčasť výzdoby neznámej konštrukcie, 1580–1600)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 16.storočia): Dekoratívno-figurálna časť konzoly II. (pendant, súčasť výzdoby neznámej konštrukcie, 1580–1600)

groteskantikva - tlačová renesančná *latinka*

grotta - z tal. grotte – „pivnica, jaskyňa“; v užšom význame baroková umelá *jaskyňa* so skulptúrnou výzdobou, kvapľovou omietkou, tufom, vsadenými lastúrami, farebnou *štukou*; budovaná v renesančných a barokových *záhradách* (napr. barokové grotty v *apsidách* vo *Versaillskom parku*); pozri *francúzsky park*, *holandská záhrada*, *záhradná architektúra*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Grotta>

Hornorýnsky anonym: Zuzana a starci (pol. 17.st.)